

Miten kunta voi tukea lähiluontoyrittäjien toimintaa ja kasvua?

Selvitys Liiketoimintaa lähiluonnosta -hankkeessa,
syksy 2026

Kaisa Vuorivirta
Helsingin yliopisto

Lähiluontoyrittäjät ovat tärkeitä kunnille, eritoten Päijät-Hämeen pienille kunnille kuten Asikkalalle ja Heinolalle. Yritykset palvelevat asukkaiden lisäksi matkailijoita. Päijät-Häme on sijainniltaan loistava, ja sillä on mahdollisuudet saada asiakasvirtaa mm. pääkaupunkiseudulta esim. kotimaan vapaa-ajanmatkailijoiden tai TYHY-toiminnan kautta.

Yrittäjillä on tarvetta tiiviiseen yhteistyöhön kunnan kanssa, jotta toiminta saadaan laadukkaaksi ja asiakastoiveita vastaavaksi. Päijät-Hämeen alueella on runsas tarjonta lähiluontopalveluja, ja asiakaskunta on jo valmiiksi monipuolinen. Alueella palveluja käyttävät yhä enemmän myös matkailijat, niin koti- kuin ulkomaisetkin. Myös luonto on lähellä joka kunnassa, ja fasilitetit ovat siltä osin hienot.

Tarjonnan pirstaleisuus

Haasteena ovat runsaan tarjonnan saaminen esiin. Tarjontaa on, mutta se on asiakkaan silmin hajanaisesti esitetty ja usein hankalasti löydettävissä. Yksittäisen yrittäjän somesisältöjä ja nettisivuja löytyy, jos osaa oikeilla hakusanoilla hakea, mutta kokonaistarjonta jää piiloon. Jos haluaa metsäjoogaan Lahdessa, niin asiakas saa ehkä yksittäisten palveluntuottajien sivuja esiin, mutta kokonaisuus jää piiloon. Tuotteiden vertailu on hankalaa. On myös mahdollista, että asiakas ei osaa ihan määritellä, mitä etsii – jotain kivaa luontoaktiviteettia. Googlaaminen on silloin jo tosi hankalaa.

Visit Lahti kokoaa tarjontaa alueella yhteen mutta palvelee ensisijaisesti matkailijoita eikä alueen asukkaita. Iso osa tarjonnasta on kuitenkin suunnattu eritoten oman alueen asukkaille.

Olisiko kunnan mahdollista tarjota näkyvyyttä tai jopa koota mahdollisuuksia yhteen esim. kunnan somessa/verkkosivuilla (vrt. Asikkalan kunnan kesäliikuntatarjonta)?

Yhteistyöverkostojen puute

Myös yhteistyöverkostojen rakentaminen yritysten välille palvelisi aluetta ja asukkaita. Visit Lahti kokoaa matkailuyrittäjiä yhteen, mutta kaikki lähiluontoyrittäjät eivät ole matkailuyrittäjiä. Myös esim. Salpausselkä Geoparkin, Green Care Finlandin tai terveystieteiden verkostot kattavat vain osan yrittäjistä.

Suurin osa lähiluontoyrittäjistä on yksinyrittäjiä ja osa myös sivutoimisia; heillä ei ole aina rahkeita, rohkeutta tai halua kasvattaa toimintaansa. Toiminta voi olla hyvin kausiluonteista, markkinointi ja asiakasyhteydenottoihin vastaaminen vähemmän aktiivista, ja mahdollisuus tarjota tuotetta rajattu. Yrittäjien yhteistoiminta ja -markkinointi toisivat huomattavaa lisäarvoa asiakkaille parantuneena markkinointina ja palvelutasona. Tämä on iso haaste nyt esim. TYHY-toimintaa etsivien keskuudessa – löytyykö TYHY-päivä pakettina vai joutuuko sen asiakas itse koostamaan.

Toimivat yhteistyöverkostot olisivat myös kuntien intressi, mutta olisiko kunnalla mahdollisuus toimia tässä mahdollistajana: tarjota yhteistä näkyvyyttä, auttaa verkostojen luonnissa esim. järjestämällä aamiaistapaamisia tai yhteisiä markkinointitietoiskuja?

Kuntien keskinäinen verkostoituminen on myös yksi keino toiminnan kehittämiseen, sillä usein yrittäjät toimivat kuntarajat ylittäen ja heillä on ehkä monia eri toimintapisteitä maakunnassa. Ovatko esim. toimintaedellytykset erilaisia eri kunnissa vaikuttaen yrittäjien toimintaan?

Lähiluonnon saavutettavuus ja kestävyys

Yksi suuri haaste yrittäjille ja asiakkaille on lähiluontoympäristöjen saavutettavuus. Erilaisten reittien ja luontokohteiden kylityksessä ja opastuksessa on paikoitellen puutteita. Varsinkin isoilta kuntarajat ylittäviltä reiteiltä uupuu opasteita (mm. Vesijärven ympärijoreitti). Se haastaa yrittäjiä ja aiheuttaa lisätyötä.

Julkisen liikenteen toimivuus on yksi saavutettavuuden haasteellinen kohta – kuinka monta luontokohdetta voi aidosti saavuttaa julkisilla kulkuvälineillä?

Yrittäjät tarvitsevat myös erilaisia fasilitetteja luontokohteisiin. Monet yrittäjät kaipaavat pysähdyspaikkoja esim. laavuja, katoksia tai sisätiloja, joissa voidaan pitää vaikkapa kursseja tai työpajoja. Myös uusien melontalaitureiden rakentaminen auttaisi yrittäjiä.

Fasilitteettien tarjoaminen on osaltaan kuntien tehtävä, mutta se tulisi tehdä yhdessä yrittäjien kanssa neuvotellen.

Käyttöoikeusasiassa pohdituttaa myös luonnon kulumisen estäminen. Miten voidaan muiden yrittäjien ja kunnan kanssa taata ja varmistaa, että luonnon käyttö on kestävä? Yrittäjät ja kunta voivat luoda yhteiset pelisäännöt kestäville käytölle, ja

kunta voi kouluttaa yrittäjiä kestävästä toimintatavoista. Kunta voi myös ohjata käyttöä vähemmän kuormitetuille alueille.

Fasilitteettien käyttöoikeus ja luvitus

Ehkä eniten yrittäjiä puhuttava asia ovat kuntien omistamien ja hallinnoimien alueiden käyttö lupa-asiat ja fasilitteettien käyttöoikeudet. Isoissa kunnissa kuten Lahti on olemassa luvituksesta ohjeet sekä yhteyshenkilöt, ja myös maksut on määritelty. Useat yrittäjät eivät kuitenkaan tunne luvituskäytäntöä ja ovat huolissaan mahdollisista isoista maksuista. Luvituksen tarkoituksena on ennen kaikkea saattaa kaupungin tietoon alueiden käyttö ja estää käytön mahdolliset haitat ja haasteet muille käyttäjille. Yrittäjät saattavat kuitenkin karsastaa lupien hakemista.

Pienillä kunnilla luvituskäytäntöä ei välttämättä ole tai se on hyvin joustava ja perustuu henkilökohtaisiin yhteydenottoihin. Maksuja ei myöskään yleensä peritä. Pienet kunnat on etu, että fasilitteetteja käytetään ja palveluita tarjotaan. Vaihtelevat käytännöt aiheuttavat yrittäjille päänsärkyä.

Yksi pohdituttava asia on se, missä menee jokaisen oikeuksien raja suhteessa luvan pyytämiseen. Onko julkisten reittien käyttö aivan sallittua, entäpä laavujen? Voisiko myös olla maksullisia tilauslaavuja yrittäjien käyttöön?

Selvityksen pohjana on käytetty saatua tietoa ja kokemusta v. 2025 kuntatyöpajasta ja seuraavista asiakastyöpajoista:

Kansainvälisten tutkijoiden lumikenkäretki helmikuussa 2025

Lapsiperheiden liikunnallinen päivä Vierumäellä toukokuussa 2025, sisältäen erilaisia aktiviteetteja pyöräilystä riippumatto-oleskeluun

Lukiolaisten työpajapäivä huhtikuussa osana Myrskyn armoilla JunnuYliopiston lukiolaistapahtumaa, lukiolaiset suunnittelivat unelmiensa luontoaktiviteettipäivän ryhmässä, huhtikuu 2025 ja 2026

Kansainvälisen soveltavan estetiikan instituutin kansainvälisten ja kotimaisten vieraiden Geopark-retki kävellen Urheilukeskuksen maastoissa kesäkuu 2025

Kansainvälisten opiskelijoiden kesäkoulu toukokuussa 2025, Mielenmaisema - maalaus hetki Vesijärven rannassa

Ikäihmisten sessio syyskuussa, Tarinallinen aikamatka lähiluonnossa eli matalan kynnyksen liikuntaa maastossa

Lisäksi on hyödynnetty projektipäällikön tammikuussa 2025 tekemiä yrittäjähaastatteluita (17 kpl) sekä hankkeen ohjausryhmän näkemyksiä toukokuulta 2025.

Euroopan unionin
osarahoittama

Päijät-Hämeen liitto
The Regional Council of Päijät-Häme

LAB University of
Applied Sciences

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

